

Rolnummer 886
Arrest nr. 26/96 van 27 maart 1996

A R R E S T

In zake : het beroep tot vernietiging van artikel 90octies van het Wetboek van Strafvordering, zoals ingevoegd door artikel 3 van de wet van 30 juni 1994 ter bescherming van de persoonlijke levenssfeer tegen het afluisteren, kennisnemen en openen (lees : opnemen) van privé-communicatie en -telecommunicatie, ingesteld door het Instituut der Accountants en R. Krockaert.

Het Arbitragehof,

samengesteld uit waarnemend voorzitter P. Martens, voorzitter L. De Grève, en de rechters L.P. Suetens, H. Boel, L. François, J. Delruelle en H. Coremans, bijgestaan door de griffier L. Potoms, onder voorzitterschap van rechter P. Martens,

wijst na beraad het volgende arrest :

*

*   *   *

I. *Onderwerp van het beroep*

Bij verzoekschrift dat aan het Hof is toegezonden bij op 10 juli 1995 ter post aangetekende brief en ter griffie is ingekomen op 11 juli 1995, is beroep tot vernietiging ingesteld van artikel 90*octies* van het Wetboek van Strafvordering, zoals ingevoegd door artikel 3 van de wet van 30 juni 1994 ter bescherming van de persoonlijke levenssfeer tegen het afluisteren, kennisnemen en openen (lees : opnemen) van privé-communicatie en -telecommunicatie (bekendgemaakt in het *Belgisch Staatsblad* van 24 januari 1995), door het Instituut der Accountants, met zetel te 1060 Brussel, Blanchestraat 25, en R. Krockaert, wonende te 1040 Brussel, Tervurenlaan 301.

II. *De rechtspleging*

Bij beschikking van 11 juli 1995 heeft de voorzitter in functie de rechters van de zetel aangewezen overeenkomstig de artikelen 58 en 59 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof.

De rechters-verslaggevers hebben geoordeeld dat er geen aanleiding was om artikel 71 of 72 van de organieke wet toe te passen.

Van het beroep is kennisgegeven overeenkomstig artikel 76 van de organieke wet bij op 10 augustus 1995 ter post aangetekende brieven.

Het bij artikel 74 van de organieke wet voorgeschreven bericht is bekendgemaakt in het *Belgisch Staatsblad* van 11 augustus 1995.

De Ministerraad, Wetstraat 16, 1000 Brussel, heeft een memorie ingediend bij op 22 september 1995 ter post aangetekende brief.

Van die memorie is kennisgegeven overeenkomstig artikel 89 van de organieke wet bij op 16 oktober 1995 ter post aangetekende brieven.

De verzoekende partijen, het Instituut der Accountants en R. Krockaert, hebben een memorie van antwoord ingediend bij op 14 november 1995 ter post aangetekende brief.

Bij beschikking van 20 december 1995 heeft het Hof de termijn waarbinnen het arrest moet worden gewezen, verlengd tot 10 juli 1996.

Bij beschikking van 14 februari 1996 heeft het Hof de zaak in gereedheid verklaard en de dag van de terechtzitting bepaald op 5 maart 1996.

Van die beschikking is kennisgegeven aan de partijen en hun advocaten bij op 14 februari 1996 ter post aangetekende brieven.

Op de openbare terechtzitting van 5 maart 1996, onder voorzitterschap van rechter P. Martens ter vervanging van voorzitter M. Melchior, wettig verhinderd,

- zijn verschenen :

. Mr. Th. Afschrift, advocaat bij de balie te Brussel, voor de verzoekende partijen;

. Mr. D. Van Heuven, advocaat bij de balie te Kortrijk, voor de Ministerraad;

- hebben de rechters-verslaggevers L. François en H. Coremans verslag uitgebracht;
- zijn de voornoemde advocaten gehoord;
- is de zaak in beraad genomen.

De rechtspleging is gevoerd overeenkomstig de artikelen 62 en volgende van de organieke wet, die betrekking hebben op het gebruik van de talen voor het Hof.

III. *Onderwerp van de bestreden bepaling*

1. Artikel 90octies van het Wetboek van Strafvordering, ingevoegd bij de wet van 30 juni 1994 ter bescherming van de persoonlijke levenssfeer tegen het afluisteren, kennismaken en openen (lees : opnemen) van privé-communicatie en -telecommunicatie, bepaalt :

« Art. 90octies. De maatregel kan alleen betrekking hebben op de lokalen aangewend voor beroepsdoeleinden, de woonplaats of de communicatie- of telecommunicatiemiddelen van een advocaat of een arts, indien deze er zelf van verdacht worden een van de strafbare feiten bedoeld in artikel 90ter te hebben gepleegd of eraan deelgenomen te hebben, of, indien precieze feiten doen vermoeden dat derden die ervan verdacht worden een van de strafbare feiten bedoeld in artikel 90ter te hebben gepleegd, gebruik maken van diens lokalen, woonplaats of communicatie- of telecommunicatiemiddelen.

De maatregel mag niet ten uitvoer worden gelegd, zonder dat, naar gelang van het geval, de stafhouder of de vertegenwoordiger van de provinciale orde van geneesheren ervan op de hoogte is. Dezelfden zullen door de onderzoeksrechter in kennis worden gesteld van hetgeen volgens hem als communicatie of telecommunicatie onder het beroepsgeheim valt en niet wordt opgetekend in het proces-verbaal overeenkomstig artikel 90sexies, derde lid. »

2. De maatregel bedoeld in artikel 90octies, eerste en tweede lid, is die waarbij de onderzoeksrechter, wanneer het onderzoek zulks vereist, in uitzonderlijke gevallen privé-communicatie of -telecommunicatie tijdens de overbrenging ervan kan afluisteren en opnemen, indien er ernstige aanwijzingen bestaan dat het feit waarvoor hij geadieerd is een strafbaar feit is, bedoeld in artikel 90ter, § 2, en indien de overige middelen van onderzoek niet volstaan om de waarheid aan de dag te brengen (artikel 90ter, § 1, eerste lid).

De bewakingsmaatregel kan alleen worden bevolen ten aanzien van personen die op grond van precieze aanwijzingen ervan verdacht worden het strafbare feit te hebben gepleegd, ten aanzien van de communicatie- of telecommunicatiemiddelen die geregeld worden gebruikt door een persoon op wie een verdenking rust, of ten aanzien van de plaatsen waar deze vermoed wordt te vertoeven. De maatregel kan eveneens worden bevolen ten aanzien van personen van wie, op grond van precieze feiten, vermoed wordt dat zij geregeld in verbinding staan met een persoon op wie een verdenking rust (artikel 90ter, § 1, tweede lid).

Tot de maatregel moet vooraf machtiging worden verleend bij een met redenen omklede beschikking van de onderzoeksrechter, die de beschikking aan de procureur des Konings mededeelt. Die beschikking vermeldt met name de periode tijdens welke de bewaking kan worden uitgeoefend en die niet langer mag zijn dan een maand te rekenen vanaf de beslissing waarbij de maatregel wordt bevolen; die periode kan maand per maand worden verlengd, met een maximum van zes maanden (artikelen 90quater, § 1, en 90quinquies, eerste lid).

De rechter beoordeelt welke inlichtingen, communicatie of telecommunicatie, aldus opgevangen, van belang zijn voor het onderzoek en laat hiervan een proces-verbaal opmaken (artikel 90sexies, tweede lid). De communicatie of telecommunicatie die onder het beroepsgeheim valt, wordt niet opgetekend in het proces-verbaal. Gaat het om personen bedoeld in artikel 90octies, eerste lid, dan wordt ter zake gehandeld zoals bepaald in artikel 90octies, tweede lid (artikel 90sexies, derde lid).

IV. *In rechte*

- A -

Ten aanzien van het belang

Verzoekschrift

A.1.1. De verzoeker, die tot doel heeft toe te zien op de opleiding en te voorzien in de bestendige organisatie van een korps specialisten die bekwaam zijn de in artikel 78 bepaalde werkzaamheden uit te voeren met alle vereiste waarborgen inzake bekwaamheid, onafhankelijkheid en rechtschapenheid (artikel 84 van de wet van 21 februari 1985 betreffende het bedrijfsrevisoraat) en die het collectieve belang van het beroep van accountant vertegenwoordigt, heeft er belang bij de vernietiging te vorderen van de bestreden bepaling, die een discriminatie ten nadele van dat beroep in het leven roept en de idee dat het beroepsgeheim van de accountants niet vergelijkbaar is met dat van de artsen en de advocaten, kracht zou kunnen bijzetten en bijgevolg zou kunnen verantwoorden dat de gebruiken die inzake huiszoeking en inbeslagneming worden gevolgd, verschillend zouden zijn naar gelang van het beroep.

Memorie van de Ministerraad

A.1.2. De bestreden bepaling berokkent geen rechtstreeks nadeel, noch aan de verzoekende partijen, noch aan de personen die zij vertegenwoordigen; de vernietiging van artikel 90octies zal de situatie van de accountants niet verbeteren en aangezien zij geen beroep uitoefenen dat vergelijkbaar is met dat van de artsen of de advocaten, kunnen zij geen nadeel lijden op het vlak van de concurrentie. Zij kunnen hun belang evenmin grondvesten op de interpretatie die aan artikel 458 van het Strafwetboek moet worden gegeven, noch op de gebruiken inzake huiszoeking of inbeslagneming, die vreemd zijn aan de bestreden bepaling.

Memorie van antwoord van de verzoekende partijen

A.1.3. De accountants lijden een rechtstreeks nadeel door artikel 90octies, dat het *a contrario* mogelijk maakt dat tegen hen een afluistermaatregel wordt genomen zonder dat zij zelf ervan worden verdacht een door de wet beoogd strafbaar feit te hebben gepleegd. Aangezien zij net zoals de advocaten aan artikel 458 van het Strafwetboek zijn onderworpen, kunnen zij, op dezelfde wijze als laatstgenoemden, een persoon bijstaan in het kader van een fiscaal geschil en diens verdediging voeren in zijn contacten met het bestuur en derhalve, bij die gelegenheid, eveneens een bevoorrechte band hebben met de fundamentele rechten van de verdachte, in de betekenis die de Ministerraad eraan geeft.

A.1.4. De eerste verzoekende partij, wier opdracht erin bestaat de belangen van het beroep te doen eerbiedigen, het imago ervan bij het publiek te verdedigen en erover te waken dat het volgens de regels en met inachtneming van alle vereiste waarborgen wordt uitgeoefend, heeft er eveneens belang bij de vernietiging te vorderen van een bepaling die tot gevolg of tot doel zou hebben nadeel te berokkenen aan de uitoefening van het beroep van accountant en, ten deze, in rechte te doen erkennen dat tussen het beroep van accountant en dat van arts of advocaat geen enkel onderscheid mag worden gemaakt ten aanzien van de toepassing van de maatregelen tot telefoonaftapping.

Ten gronde

Verzoekschrift

A.2.1. De communicatie of telecommunicatie van alle personen die gebonden zijn door het beroepsgeheim in de zin van artikel 458 van het Strafwetboek zijn beoogd door artikel 90sexies, derde lid, van de wet van 30 juni 1994 ter bescherming van de persoonlijke levenssfeer tegen het afluisteren, kennisnemen en openen (lees : opnemen) van privé-communicatie en -telecommunicatie, dat bepaalt dat die communicatie niet mag worden opgetekend in het proces-verbaal bedoeld in die bepaling. Door echter een bijzonder stelsel in te voeren,

voorbehouden aan de advocaten en de artsen, tegen wie slechts een bewakingsmaatregel kan worden genomen in bepaalde, limitatief in de wet opgesomde gevallen, in tegenstelling tot de andere aan het beroepsgeheim onderworpen beroepen waartegen steeds een dergelijke maatregel kan worden genomen, maakt het bestreden artikel 90octies tussen de advocaten en de artsen, enerzijds, en alle andere, eveneens aan het beroepsgeheim onderworpen beroepen, anderzijds, een discriminerend, want niet objectief, noch redelijk verantwoord onderscheid. De verantwoording die in de parlementaire voorbereiding van de wet is gegeven, is immers niet bevredigend.

A.2.2. Dat geldt voor de vertrouwensrelatie ten opzichte van de advocaat of de arts, die de wet heeft willen beschermen : de artsen worden minder vaak geconfronteerd met verdachten dan de advocaten en sommige advocaten worden er minder vaak mee geconfronteerd dan anderen of dan de accountants of de notarissen, terwijl allen « noodzakelijke vertrouwenspersonen » zijn die aan het beroepsgeheim zijn onderworpen en een beroep uitoefenen dat gekenmerkt wordt door de vertrouwensrelatie waardoor zij met hun cliënt verbonden zijn.

Er bestaat derhalve geen enkele objectieve en redelijke verantwoording om een bepaalde vertrouwensrelatie « in het bijzonder » te beschermen, veeleer dan een andere vertrouwensrelatie, op grond dat bepaalde beroepen « vaker » dan andere beroepen met verdachten in aanraking zouden dreigen te komen.

A.2.3. Het tweede argument, afgeleid uit de wens een analogie te behouden met de reglementering inzake huiszoeken waarvoor een beroep wordt gedaan op de betrokken beroepsorganisaties, kan evenmin worden aangenomen, want er bestaat geen enkele toepasselijke reglementering inzake huiszoeking die bij uitsluiting op de artsen en de advocaten van toepassing zou zijn.

Wat de advocaten betreft, bestaan weliswaar gebruiken, die werden behandeld in omzendbrieven van het parket en die in wezen het volgende inhouden :

1° de met het onderzoek belaste magistraat mag het kantoor van een advocaat slechts betreden in aanwezigheid van laatstgenoemde, behalve indien dit absoluut onmogelijk is;

2° de met het onderzoek belaste magistraat moet de stafhouder op de hoogte brengen van de huiszoeking die hij voornemens is te verrichten en moet de stafhouder zelf of een afgevaardigde die lid is van de Raad van de orde uitnodigen hem te vergezellen;

3° de stafhouder kan zich niet tegen de huiszoeking en de inbeslagneming van stukken verzetten;

4° de met het onderzoek belaste magistraat moet de huiszoeking persoonlijk verrichten en kan zijn bevoegdheid niet overdragen;

5° de met het onderzoek belaste magistraat moet de belangen van de derden die vreemd zijn aan het onderwerp van de huiszoeking eerbiedigen en mag zich geen meester maken van de stukken die onder het beroepsgeheim vallen.

Hoewel dit uit geen enkele verordenende tekst blijkt, maar enkel uit een praktijk die de parketten en de onderzoeksrechters op een min of meer eenvormige wijze volgen, worden die gebruiken niet toegepast ten aanzien van de andere beroepen die aan het beroepsgeheim zijn onderworpen, zoals dat van de accountants.

Laatstgenoemden zijn nochtans onderworpen aan het beroepsgeheim bedoeld in artikel 458 van het Strafwetboek (artikel 95 van de wet van 21 februari 1985 betreffende het bedrijfsrevisoraat), een begrip dat, om redenen van eenvormigheid, werd verkozen boven dat van « vertrouwelijkheid » en niet verschillend kan worden geïnterpreteerd naar gelang van de leden van het beroep waarop het wordt toegepast. Hieruit volgt noodzakelijkerwijze, zowel inzake huiszoeking als inzake inbeslagneming, dat, volgens de mening die tot uitdrukking is gebracht door R. Screvens (Les Nouvelles, Droit pénal, deel IV, Les infractions, Brussel, Larcier, 1989, nrs. 7662 tot 7664), de met het onderzoek belaste magistraat zich dient te laten vergezellen door een bevoegde vertegenwoordiger van het beroep en het advies moet vragen van de bevoegde overheden van het betrokken beroep, namelijk de kerkelijke, medische, notariële en andere overheden.

De inzake inbeslagnemingen en huiszoeken toepasselijke regels zijn derhalve onweerlegbaar identiek zodra de betrokken persoon een beroepsgeheim in de zin van de wet kan doen gelden, en dit ongeacht diens beroep; de hiervoor vermelde gebruiken, die worden gevolgd in geval van huiszoeking of inbeslagneming op het

kantoor van een advocaat, zijn rechtstreeks op die regels geïnspireerd en zouden derhalve op alle andere aan het beroepsgeheim onderworpen beroepen moeten worden toegepast. Er bestaat hoe dan ook, in tegenstelling tot de verantwoording die in de parlementaire voorbereiding aan artikel 90^{octies} is gegeven, geen enkele reglementering inzake huiszoeking en inbeslagneming die bij uitsluiting en uitdrukkelijk toepasselijk zou zijn op de artsen en de advocaten.

A.2.4. Tot slot, steeds in tegenstelling tot de parlementaire voorbereiding van de wet van 30 juni 1994, bestaat wel degelijk een tuchtoverheid waartoe de onderzoeksrechter zich zou kunnen wenden. Zo bestaat er een tuchtcommissie voor de accountants (artikelen 90 en volgende van de voormelde wet van 21 februari 1985).

Memorie van de Ministerraad

A.2.5. Artikel 90^{octies} van het Wetboek van Strafvordering vertoont geen rechtstreeks verband met artikel 458 van het Strafwetboek en maakt geen inbreuk op de bepalingen betreffende het beroepsgeheim die vervat zijn in die bepaling en in artikel 90^{sexies}, derde lid, van het Wetboek van Strafvordering.

A.2.6. Artikel 90^{octies} heeft tot doel twee fundamentele rechten van de verdachte te beschermen, namelijk het recht op fysieke integriteit, dat gewaarborgd wordt door een arts, en het recht van verdediging, dat gewaarborgd wordt door een advocaat; het dient noch het beroep, noch het beroepsgeheim van de arts of de advocaat als dusdanig.

A.2.7. In tegenstelling tot de artsen en de advocaten hebben de accountants geen bevoorrechte relatie met de fundamentele rechten van de verdachte, zodat de eerstgenoemden en de laatstgenoemden geen vergelijkbare categorieën vormen.

A.2.8.1. Gesteld dat artikel 90octies een beperking van de draagwijdte van het beroepsgeheim ten nadele van de accountants tot gevolg zou hebben - *quod non* -, dan nog zou het de artikelen 10 en 11 van de Grondwet niet schenden, hetgeen overigens de enige vraag is die aan het Hof is voorgelegd, met uitsluiting van de vraag of artikel 90octies in overeenstemming is met artikel 458 van het Strafwetboek (of met de absolute en egalitaire interpretatie die de verzoekers eraan geven) of van de vraag of dat artikel 458 zelf in overeenstemming is met het gelijkheidsbeginsel.

A.2.8.2. De wetgever vermag immers de draagwijdte van het beroepsgeheim van de verschillende groepen te differentiëren, hetgeen ten deze op twee manieren wordt verantwoord in de parlementaire voorbereiding van de bestreden bepaling.

A.2.8.3. Enerzijds werd gewezen op de bijzondere en noodzakelijke vertrouwensrelatie tussen de verdachte en de arts of de advocaat.

De arts heeft een bijzondere vertrouwensrelatie met de verdachte. Bij de beoordeling van de openbare veiligheid en het fundamentele recht op fysieke integriteit van de verdachte heeft de wetgever gekozen voor een bijzondere en afwijkende bewakingsmaatregel. Zowel het doel (het recht op verzorging van de verdachte waarborgen) als het criterium van onderscheid (de noodzakelijke vertrouwensrelatie tussen de arts en de verdachte) en het aangewende middel om dat doel te verwezenlijken (de afwijkende bewakingsmaatregel) zijn wettelijk, objectief en redelijk verantwoord.

A.2.8.4. Met betrekking tot de advocaat wordt eveneens algemeen aangenomen dat het beroepsgeheim een wezenlijke waarborg is voor de rechten van de verdediging, en bijgevolg voor de vrijheid van het individu en de goede werking van de justitie.

Aldus beslecht het Europees Hof voor de Rechten van de Mens het conflict tussen de openbare veiligheid en een fundamenteel recht, zoals het recht van de verdediging, in het voordeel van het laatste.

Weliswaar vermocht de wetgever redelijkerwijze een afwijkende bewakingsmaatregel in te voeren ten opzichte van de advocaat, die een bijzondere vertrouwenspersoon is, zonder de artikelen 10 en 11 van de Grondwet te schenden, maar men kan van de wetgever daarentegen niet verwachten dat hij *a priori* - binnen de balie - een onderscheid invoert naar gelang van de specialiteit van elk van de advocaten. Een dergelijk onderscheid zou ondoeltreffend zijn, zou niet kunnen worden verwezenlijkt en zou bovendien verstoken zijn van de onontbeerlijke juridische grondslag.

A.2.8.5. De accountant heeft zijnerzijds geen vergelijkbare bijzondere vertrouwensrelatie met de « potentiële » verdachte. Aangezien naar gelang van het beroep talrijke gradaties bestaan in de strengheid en de draagwijdte van het beroepsgeheim en dat van de accountant een beperktere omvang en draagwijdte heeft dan dat van een arts of een advocaat, bestaat tussen die beroeps categorieën een objectief verschil dat, met het oog op het vrijwaren van de fundamentele rechten van de verdachte, de bijzondere regeling van artikel 90octies van het Wetboek van Strafvordering verantwoordt.

A.2.8.6. Anderzijds volstaat het, met betrekking tot de analoge toepassing van de regels die de huiszoeking beheersen, waarvan eveneens melding wordt gemaakt in de parlementaire voorbereiding, erop te wijzen dat het niet de bedoeling is zich hier uit te spreken over de interpretatie die aan artikel 458 van het Strafwetboek moet worden gegeven, noch een oordeel te vellen over de gebruiken inzake huiszoeking.

Het is tevens wegens de omvang en de draagwijdte van het beroepsgeheim van de accountants, die verschillend zijn van die van het beroepsgeheim van de advocaten en de artsen, dat inzake huiszoeking en inbeslagneming niet dezelfde gebruiken worden gevolgd. Tot slot wordt de gelijke behandeling van artsen en advocaten, enerzijds, en accountants, anderzijds, evenmin opgelegd door het beweerdelijk absolute karakter van het beroepsgeheim. Het Hof van Cassatie heeft reeds in zijn arrest van 29 oktober 1991 met betrekking tot het medisch geheim uitdrukkelijk gesteld dat het beroepsgeheim niet absoluut is.

Memorie van antwoord van de verzoekende partijen

A.2.9. De bewering dat het bestreden artikel 90octies niets te maken heeft, althans niet rechtstreeks, met het beroepsgeheim bedoeld in artikel 458 van het Strafwetboek is klaarblijkelijk onverenigbaar met de wil van de

wetgever zelf, die de aanneming van de in het geding zijnde bepaling verantwoordt door de noodzaak om de vertrouwensrelatie die tussen de advocaat of de arts en diens cliënt bestaat, te beschermen.

Hoewel artikel 90octies steunt op die vertrouwensrelatie die in het bijzonder moet worden beschermd, dient het te worden toegepast op alle noodzakelijke vertrouwenspersonen, die, op dezelfde wijze als de advocaten of de artsen, onderworpen zijn aan het beroepsgeheim van artikel 458 van het Strafwetboek. Aangezien de wet de accountant tot noodzakelijke vertrouwenspersoon heeft gemaakt door artikel 458 van het Strafwetboek op hem toepasselijk te maken, dienen alle maatregelen die bestemd zijn om het beroepsgeheim te beschermen, op dezelfde manier, zonder discriminatie, te worden toegepast op alle wettelijk verankerde « vertrouwensrelaties ».

Door te verwijzen naar de « reglementering toepasselijk inzake huiszoeking », beoogt de wetgever, in het verslag van de Senaatscommissie, duidelijk de « gebruiken » die ter zake gelden en tot doel hebben de vereisten van de opsporing van de misdrijven met de vereisten van het beroepsgeheim te verzoenen. Het betreft dus wel degelijk een maatregel ter bescherming van het beroepsgeheim van de advocaten en de artsen.

A.2.10. Aangezien de accountants, zoals de artsen en de advocaten, onderworpen zijn aan artikel 458 van het Strafwetboek en activiteiten uitoefenen die zij gemeen hebben met de advocaten, vormen zij een categorie die vergelijkbaar is met die van de artsen en de advocaten.

A.2.11. Volgens de Ministerraad dient onder «vertrouwensrelatie » die in het bijzonder moet worden beschermd, de band te worden begrepen die tussen de advocaat en diens cliënt bestaat, in die zin dat de tussenkomst van de advocaat een waarborg vormt voor de uitoefening van het recht van verdediging; zo ook zou de vertrouwensrelatie tussen de arts en diens patiënt in het bijzonder moeten worden beschermd in zoverre de tussenkomst van de arts een waarborg is voor de fysieke integriteit.

In de parlementaire voorbereiding van artikel 90octies wordt evenwel uitdrukkelijk verwezen naar de wil van de wetgever om de «vertrouwensrelatie », namelijk het beroepsgeheim, te beschermen; die parlementaire voorbereiding is daarentegen geenszins gebaseerd op de bescherming van de rechten van de verdediging of de fysieke integriteit. Artikel 90octies heeft immers niet onmiddellijk tot doel de fysieke integriteit of de rechten van de verdediging te vrijwaren. Het is daarentegen een onweerlegbare bescherming van het beroepsgeheim, zoals uitdrukkelijk blijkt uit de parlementaire voorbereiding en de wil van de wetgever. Het is overigens duidelijk dat artikel 90octies, dat in een beperking van de mogelijkheid tot aftapping voorziet, een maatregel is tot bescherming van het beroepsgeheim. Doordat het de bedoeling is het beroepsgeheim te beschermen, is bijgevolg een verschil in behandeling onder de beroepen die eraan zijn onderworpen naargelang hun tussenkomst daarenboven een waarborg voor de rechten van de verdediging of de fysieke integriteit is, niet verantwoord.

A.2.12. Zelfs gesteld dat het nagestreefde doel niet de bescherming van het beroepsgeheim maar de bescherming van de rechten van de verdediging of de fysieke integriteit zou zijn, dan nog zou een verschillende behandeling evenmin kunnen worden verantwoord. Bij het vervullen van hun opdracht van raadgever en verdediger van de belastingplichtige in het kader van administratieve procedures, kunnen de accountants er eveneens toe worden gebracht de rechten van de verdediging van hun cliënten te beschermen.

Bovendien zou, in datzelfde geval, de gedifferentieerde behandeling die door artikel 90octies in het leven is geroepen, onevenredig blijken ten aanzien van het nagestreefde doel. Door toe te staan dat alle noodzakelijke vertrouwenspersonen (met als enige uitzondering de advocaten en de artsen) worden afgeluisterd, breekt de wetgever immers de vertrouwensrelatie die hij nochtans zelf in het leven heeft geroepen tussen hen en hun cliënten. Aldus vernietigt hij alle gevolgen van de toepassing van de door artikel 458 van het Strafwetboek beoogde regels van het beroepsgeheim op die beroepen, en met name op de accountants. Een dergelijk gevolg kan niet redelijk worden verantwoord.

- B -

Ten aanzien van het belang

B.1.1. Volgens de Ministerraad zouden de verzoekende partijen niet doen blijken van het vereiste belang om een bepaling aan te vechten die hun geen rechtstreeks nadeel berokkent en waarvan de vernietiging hun situatie niet zou verbeteren.

B.1.2. De Grondwet en de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof vereisen dat elke natuurlijke persoon of rechtspersoon die een beroep tot vernietiging instelt doet blijken van een belang. Van het vereiste belang doen slechts blijken de personen wier situatie door de bestreden norm rechtstreeks en ongunstig zou kunnen worden geraakt.

B.1.3. Wanneer een wetsbepaling een categorie van burgers bevoordeelt, kunnen diegenen die ten aanzien van die categorie van het voordeel van de bepaling verstoken blijven, daarin een belang vinden dat voldoende rechtstreeks is om de bepaling aan te vechten.

Uit de omstandigheid dat de verzoekende partijen, ten gevolge van de vernietiging van een bepaling, een nieuwe kans zouden krijgen om hun situatie gunstiger te laten regelen, blijkt dat zij er belang bij hebben die bepaling aan te vechten.

Ten gronde

B.2.1. De wet van 30 juni 1994 ter bescherming van de persoonlijke levenssfeer tegen het afluisteren, kennismaken en opnemen van privé-communicatie en -telecommunicatie verbiedt het afluisteren van telefoongesprekken maar voert, via in het Wetboek van Strafvordering ingevoegde bepalingen, de mogelijkheid in om van die verbodsbepaling af te wijken mits de bij die wet bepaalde voorwaarden worden geëerbiedigd, met name mits de onderzoeksrechter tussenkomt; laatstgenoemde, die ertoe gemachtigd is bewakingsmaatregelen te bevelen, laat het proces-verbaal opmaken van de inlichtingen, communicatie of telecommunicatie, aldus opgevangen, die van belang zijn voor het onderzoek (artikel 90*sexies*, tweede lid, van het Wetboek).

Dat proces-verbaal mag geen communicatie of telecommunicatie bevatten die onder het beroepsgeheim valt (artikel 90*sexies*, derde lid).

B.2.2. Artikel 90*octies*, het onderwerp van het beroep, verbiedt een bewakingsmaatregel te

bevelen die betrekking heeft op de lokalen aangewend voor beroepsdoeleinden, de woonplaats of de communicatie- of telecommunicatiemiddelen van een advocaat of een arts, tenzij laatstgenoemden zelf ervan verdacht worden een van de in de wet vermelde strafbare feiten te hebben gepleegd of eraan te hebben deelgenomen, of tenzij precieze feiten doen vermoeden dat derden die ervan verdacht worden een dergelijk strafbaar feit te hebben gepleegd, gebruik maken van de voormelde lokalen, woonplaats of communicatie- of telecommunicatiemiddelen.

De stafhouder of de vertegenwoordiger van de provinciale orde van geneesheren wordt op de hoogte gebracht van de maatregel en ingelicht over de opgevangen elementen die volgens de onderzoeksrechter onder het beroepsgeheim vallen en niet in het proces-verbaal zullen worden opgenomen.

B.2.3. Door het stelsel waarin artikel 90*octies* van het Wetboek van Strafvordering voorziet te beperken tot de enkele advocaten en artsen, heeft de wetgever rekening gehouden met drie overwegingen. Die personen komen dikwijls in contact met verdachten; zij hebben met hun cliënt een vertrouwensrelatie waarvan de bescherming noodzakelijk is; zij hangen, tot slot, af van bij de wet georganiseerde overheden die waken over de naleving van de beroepsdeontologie (*Gedr. St.*, Senaat, 1992-1993, nr. 843-2, p. 186).

B.2.4. De verzoekende partijen betogen dat artikel 90*octies* van het Wetboek van Strafvordering een discriminatie in het leven roept tussen de artsen en de advocaten, enerzijds, en de andere beroepsbeoefenaars die eveneens aan de eerbiediging van het beroepsgeheim zijn onderworpen, zoals de accountants, anderzijds, voor wie de wet niet de bijzondere beperkingen bevat die voorkomen in het voormelde artikel 90*octies*.

B.3. De grondwettelijke regels van de gelijkheid en de niet-discriminatie sluiten niet uit dat een verschil in behandeling tussen categorieën van personen wordt ingesteld, voor zover dat verschil op een objectief criterium berust en het redelijk verantwoord is.

Het bestaan van een dergelijke verantwoording moet worden beoordeeld rekening houdend met het doel en de gevolgen van de betwiste maatregel en met de aard van de ter zake geldende beginselen; het gelijkheidsbeginsel is geschonden wanneer vaststaat dat er geen redelijk verband van evenredigheid bestaat tussen de aangewende middelen en het beoogde doel.

B.4. De wetgever kan in redelijkheid oordelen dat de beperkingen waarin artikel 90octies voorziet, gelet op de aard van de ter zake geldende beginselen, noodzakelijk zijn om de rechten van de verdediging en het recht op eerbiediging van het privé-leven in zijn meest persoonlijke aspect ten volle te vrijwaren.

Uit de omstandigheid dat artikel 458 van het Strafwetboek, dat het beroepsgeheim beschermt, van toepassing is op andere personen dan de artsen en de advocaten, volgt niet dat de artikelen 10 en 11 van de Grondwet vereisen dat die andere personen de bijzondere waarborgen zouden genieten die noodzakelijk zijn ter vrijwaring van de waarden die in het geding zijn wanneer de artsen of de advocaten optreden.

Het bekritiseerde verschil in behandeling is niet discriminatoir.

Om die redenen,

het Hof

verwerpt het beroep.

Aldus uitgesproken in het Frans, het Nederlands en het Duits, overeenkomstig artikel 65 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof, op de openbare terechtzitting van 27 maart 1996, door de voormelde zetel, waarin rechter L. François voor de uitspraak is vervangen door rechter E. Cerexhe, overeenkomstig artikel 110 van de voormelde wet.

De griffier,

De wnd. voorzitter,

L. Potoms

P. Martens